

TOVERITAR

Organ of the Finnish Working Women in America, Published every Tuesday by The Western Workmen's Publishing Co. Address: 1669 E. 16th St., Astoria, Ore.

TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN
1 vuosikerta \$1.00, puoli vuotta 60c
CANADAAN
1 vuosikerta \$1.25 puoli vuotta 75c
SUOMEEN
1 vuosikerta \$1.50, puoli vuotta 80c

ADDRESS:
TOVERITAR
BOX 99 ASTORIA, ORE.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE.)

Organ of the Finnish Working Women in America, Published every Tuesday by The Western Workmen's Publishing Co. Address: 1669 E. 16th St., Astoria, Ore.

Advertising rates 50c per inch per insertion. Huoneisto sijaitsee 19inen ja Duane katu-ten kulmassa. Puhelin 365.

Ilmoitushinta 50 senttiä tuumalta kerran. Matkailu- ja koulutus- ja 50 senttiä jokaiselta seuravaltailta.

SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:
One year \$1.00, 6 months 60c
IN CANADA:
One year \$1.25, 6 months 75c
IN FOREIGN COUNTRIES:
One year \$1.50, 6 months 80c

Entered as second-class matter July 16th, 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon. Order the Act of March 3rd, 1879.

TOIMITUS:

Selma Jokela-McCone
1669 E. 16th St., Portland, Ore.

TOIMITUS:

Selma Jokela-McCone
1669 E. 16th St., Portland, Ore.

Toverittaren tilaajaluettelo osottaa seuraavaa:

Uusia	67
Uudistuksia	52
Katkennut	216

LUOKKATAISTELU-ALUEELTA

JERSEY CITY, N. J.

Toveri Simo Rahikka kuoli elokuun 1 p. ollessaan oimassa Bayonnassa. Rahikka meni toisten suomalaisten toverien kanssa vedestä kuumun- den vuoksi virkistystä hakemaan, vaan hän ei syville vielä ehtinyt- kään kun kaatui yhtäkkiä veteen. Ja vaikka hänet heti kannettiin ran- taan ja toverit tekivät katkeensa Rahikkaan henkiin herättämiseksi, sillä aikka kun autolla käytiin hakemassa lääkäritä niin kaikki oli turhaa. Lääkärit saavuttuansa kyllä koittivat tehdä mitkä voivat, vaan kaikki pe- lastustoimenpiteet raikesivat tur- haan. Rahikka ei saatu henkiin virkoamaan. Lääkäri tarkastuksensa

Viime numeron etusivulla näkyy olevan Toverittaren painos numero 7,456. Kesäkuun 26 p. numerossa oli tuo numero prikelteen sama. Eikä- hän pysäytetty taaksepäin menoa jo tähän.

Minulla olisi eräs esitys tehtävä kaikille suomalaisille sosialisteille. Minä esitan, että se hankkivat it- sellensä joululahjan. Se on: nos- tattiivat Toverittaren tilaajamäärän pysyväisesti kymmeneen tuhanteen ensi jouluaan mennessä. Se olisi joululahja, joka tuottaisi pysyväistä iloa meille kaikille.

Tahtoisin tässä lähettää samat ter- veiset joka kolkkaan, mitä Sanna Kannasto antoi s. s. osastolle puhu- essaan täällä Portlandissa toisella viikolla. Hän sanoi, että olisi valit- tava kaksi kirjeenvälittäjää Toverit- tarelle ja että ne kirjeenvälittäjät eli ainakin toinen heistä kertoisi yleensä kaikkien työläisten oloista ja pyrinöistä paikkakunnalla. Ja tietysti tulisi työläisten suhtautua kaikkiin omiin lehtisiän samalla ta- valla. Sitä se Sannakin tarkoitti. Ja hän sanoi, että palvelustytöiden

jälkeen antoi lausunnon, että veri oli pysähtynyt valtimossa ja hyttynyt päässä ja sydämessä aiheuttaen äkkikuoleman. Tämän ikävän tapahtuman sattuessa oli suuri joukko Bayonnassa suomalaisia, myös- kin toveri Rahikan vaimo ja kaksi pikkua tyttöä. Ikävästi koskee tapah- tuma kaikillekin tovereille, vaan erit- täin se koskee toveri Rahikan vai- mou musertavasti. Toveri Simo Ra- hikka oli kuollessaan 29 vuotias, syn- tynyt Suomessa, Säkkijärvellä, Wil- purin läänissä. Kaksikymmenen vuo- liaana hän saapui tähän maahan, jolloin hän heti yhtyi sosialistiosas- toon ja siitä saakka toimi aina in- nolla puoleudessa, toimien osaston luotto toimissa. Elokuun 3 p. las- kettiin hautaan toveri Simo Rahikan maalliset jäljennökset, ilman mitään mustakaapun seremonioita. Toveri Herman Nurmi puhui kauniin valit- tuihin sanoihin vainajan muistolle, pu- huessaan mainitsi miten tuhannet työlliset joutuvat ennakkoteseen hautaan, kun heillä ei ole mahdolli- suuksia hoitaa terveyttään. Runon lausui toveri Isakka. Toverien laulaessa kansainvälistä laulua luot- tuihin umpeen. Seppeleillä peitettiin toverimme hauta, joita olivat tuoneet vainajan omaiset, s. s. osastolta ja tovereilta. Häntä kalpaamaan jäi vaimo ja kaksi pikkua tyttöä sekä omaiset ja suuri toverijoukko. Le- päähän rauhaa raataja toveri.

S. s. osaston työkokouksessa 9 p. elokuuta esillä olleista asioista kes- kusteltiin ja päätettiin.

Ihanneliitto päätettiin perustaa tänne tänä syksynä joka onkin erit- täin tärkeä, sillä täällä on paljon perheellisiä osaston jäseniä, joilla on koulujäseniä olevia lapsia ja jos kestäään niin heistä kasvaa ja kehit- tyy tietoinen raatajajoukko, kun hei- den nuorin sydämiinsä jo lapsena kylvetään siemenet, jotka aina vähä- vähältä siellä rupeavat itämään sitä mukaa kun itsekin kasvavat ja ke- hittyvät. Ja onhan se hyvä lapsille sekä, kun siellä tulkaa opettamaan lukemaan ja kirjoittamaan suomen- kieltä, joka usealta muuten ehkä ko- koonaan jäisi oppimatta. Olisi suo- tavaa, että kaikki paikkakunnan suo- malaiset lähettäisivät lapsensa kou- luun kun se alkaa toimintansa. Joh- tokunnalle jätettiin alkuvaikeudet, sekä opettajan hankinta.

SIGRID.

PHILADELPHIA, PA.

Ompeluseuran toimeenpanemat ilta- mat 28 p. heinäkuuta, onnistui erittäin hyvin. Puhdasta voittoa iltamista tu- li \$16. Ompeluseuran puolesta lau- sun kiitokset iltamien avustajille.

Kova kuumuus vallitsee täälläkin nykyään tehden työläisille muutoi-

pitäisi itsensä Toverittareissa selläitä mielikkäistä palvelustytöiden am- motti on ja kuinka siinä pakostakin pakkaa ajatusmasiina workkimaan siihen suuntaan, että "minä tässä kuulunkin herskapiini." Se ajatus kuuluu kehittyvään sellaiseksi, siitä kun harvoin näkee muuta kuin hers- kapien elämää ja saa haistella sen rippelitä alioimaa, ja pukeutua emän- tänsä hyllyksi heitettyihin taminei- siin. Ottakaapas palvelustytöt kynä käteenne ja kirjoitakaa Toveritta- reen.

Niin ja se Sanna sanoi, ettei saa pahastua siitä, jos toimittaja fiksal- lee niitä kirjoituksia, sillä se on toi- mittajan virka.

Viime numerossa oli kirjoituksen "Vanhat leilit, vanha kalla, vanha jästi — ja vieläkin se käy" (joka kirjoitus tilan ahtauden takia jäi pois edellisestä numerosta) oli pujahtai- nut virhe. Siellä on kohta, jossa sanotaan: "Mitä on koko tämä sota- puuha ja sotaväen nosto ja varus- taminen muuta kuin miilitarimin nousua tässä maassa; vanhan sotil- lasvallan rakentamista oman maan työläisten kurissa pitämiseksi."

Pitää kuulua: vahvan sotilasvallan rakentamista oman maan työläisten kurissa pitämiseksi.

Jane Addams kertoo tapauksen, kuinka koululapset kerran omiin päin-

kin raskaan elämän entistä raskaam- maksi, sillä kovin väsyttävää on työ- miesten tehdä pitkä päivä raskasta työtä, auringon polttaessa ja hien valussa ruumista myöten. Meillä työläisillä ei ole tilaisuutta mennä meren rannolle kuumuutta pakoon niinkuin loiseläjillä, jotka elävät lais- kolna syöden ja mässäten meidän työmiehe ja vaivamme tuloksia.

Suomalainen mies nimeltä Pete Hanhinen loukkaantui työmaallaan vaan kuulemani mukaan hän on jo pois hospitalista ja on melkein terve.

Kuulkaapa Philadelphian suomalaiset naiset ottakaa joukolla osaa ompeluseuran toimintaan. Ottakaapa joka nainen edes yksikin työ teh- däkseenne, töitä jaetaan joka ompe- luseuran kokouksessa.

Tahtoisin myöskin huomauttaa että joka nainen tilaisi itselleen Toverit- taren.

Toveruudella HELMI WYMAN.

DUNBLANE, SASK., CAN.

On kesä jo kulunut puoleen eikä edes Juhannusjuhlin vietostamme vielä ole tullut mitään mainituksi tähän lehteen, vaan parempi myö- läänkin kuin ei ollenkaan. Olen saarnastellut Juhannuksesta asti enkä vielääkään ole oikein hyvässä tervey- dessä, joten kirjoitus niin kuin muut- kin toimet tahtoo joutua takapajulle.

Olihan se Juhannus aika hauskaa; kaksi päivää juhlat vietettiin oi- kein potevät. Naapuriosastomme jäsenet olivat meidän kanssamme. Kolme näytelmäkappaletta esitettiin, naapuriosastolta kaksi ja meidän osastolta yksi ja muuta ohjelmaa oli runsaasti. En ala kaikkia yksi- tyisesti muistuttelemaan. Tulot oli koko hyvät, jotka jaettiin tasan naapuriosaston kanssa, noin seitsemän kymmenen dollarin palkolle tuli puh- dasta voittoa naapurin sekä meidän osastolle. Sitten 14 päivä heinä- kuuta oli pasketti-illamat meidän osastolla, joista oli myös ollut koko runsaasti tuloja.

Sitä jatkukoon vaan. Uutteruutta nyt kysytäänkin osastomme jäseniltä, sillä raskas on se velka taakka joka tuli haalimme isontamisen johdosta maksettavaksi. Tulee maksamaan ehkä yli tuhannen dollarin ennen- kuin on haali valmis. Saapi siihen jo pitäkkin monet kekkerit ja monta vuotta.

Ja se haalin siirtämisenä se kuo- letettiin. Itäiset huopulvat vaanti- muksistaan, koska länsiläiset eivät ymmärtäneet olevan siitä mitään bankaluksia, vaikka haali onkin tois- sessa laidassa osastomme jäsenistön enemmistöä.

Itäiset ehkä muistivat että niin sanoo sanassakin, että parempi on

sä värkäsivät näytöskappaleen ja laittivat näyttämölle edeltäpäin il- mottelematta tuon näytelmän sisäl- löstä. Esiripun noustessa astuivat näyttämölle Washington ja hänen kenraalinsa. "Eikö ole ikävä juttu, että meillä ei ole lippua, jonka juu- rella voisimme tämän vallankumouk- sen taistella," sanoo kenraali Wash- ingtonille. "Kyllä se on ikävä, että meillä ei ole lippua," vastaa Wash- ington ja esirippu laskee. Esiripun noustessa astuvat taas Washington ja hänen kenraalinsa näyttämölle ja Washington sanoo: "Kyllä on ikävä, että meillä ei ole lippua tätä val- lankumousta taistellessa," johon ken- raali vastaa: "Kyllä se on ikävä, että meillä ei ole lippua, ja esirippu laskee."

Kun esirippu nousee kolmannen kerran istuu näyttämöllä Betsy Ross pitäen lasta sylhässään. Washington ja hänen kenraalinsa tulevat taas näyttämölle ja uuvivat edellä kerro- tun keskustelun. Silloin Betsy Ross sanoo Washingtonille: "Kylläpä se on ikävä ettei ole lippua. Pitäkääpä te tätä lasta vähän aikaa, niin minä teen lipun."

Kaikkeen sitä ihminen tottuu. Tä- män haluan sanoa ikäänkuin rohkai- suksi niille sadoille lukijoilleni, jotka ovat samassa asemassa kuin minä- kin. Mieheni näkkäas on sotilas- lässä. Vaikka en siitä valvella ol- lessani surrutkaan, sillä koetan jär-

antaa kuin ottaa. Ja niin jäi haall- sinne kellarineen päivineen ja siellä se pysyy; ... onkin jätetty talomme nyt ainiaksi sinne pitkän pahan taikon taakse niin emme lannistu toiminnassa, tiedämmehän, että olemme sosialisteja, tiedämme myös, että meillä täytyy olla tahtoa ja tarmoa muuten emme voi jaloa aatettamme edistää joka kumminkin on meidän jokaisen tärkein velvolli- suutemme.

Muistettakoon vielä, että meillä tulee nyt olemaan iso ja komea haali, ja heti kun se tulee valmiiksi niin silloin tullaan pitämään ne isot tupaantulijaisillamat jossa silloin esi- tetään myös näytelmäkappale "Tur- ma." Siis kokoontukaamme taas läidstä ja lännestä oman katon alle. Ei se enää tule muistuttamaan aha- taaksi sullottua silliipyttyä vaan sen sijaan mahtavaa sosialistien taloa.

Honkalalta on kadonnut lapsi, kol- mannella vuodella oleva poikani, juuri sitä ennen kuoli heiltä tyttö ja kuin emäntä lähti naapurille kuolin sanomaa viemään jättäen pienen po- jan kotiin isän ja toisten lasten kanssa, niin sillä aikka katosi lapsi aivan yhtäkkiä kuin tuhka tuuleen niin, että ei mitään jälkeä ole lap- sesta löytnyt sen kovemmin, vaikka on suurella joukolla etsitty viikko kausia. Suuri suru on niilläkin van- hemmillä varmaan.

Loppujen lopuksi mainitsen, että kauan nukkunut ompeluseurakin se herätettiin yhtäkkiä vasta nyt kuin tikka pystyy ja kiire kuuluu ole- vankin kuin nukuttuihin niin myöhä- seen. Toivon vaan jatkuvaa innos- tusta toiminnassa ja tervehdys läm- pöinen jokaiselle Toverittaren kau- jalle ja luokkaan ja tilakkaa ja kuu- pakkaa kaikille toisillekin, toivoo to- veruudella OLGA WAARA.

NORDEGG, ALTA., CAN.

No antaapas täättäkin äänen kuu- lua! Se vaan on hiljainen ääni, joka kuuluu täällä vuoriston komerosta. Täällä ei ole mitään yhteispyrinöitä suomalaisilla. Eikä tule kuin yksi Toveritar koko kylään. (Sopisi ni- den lukua lisää.—Toim.)

Kaivannoissa tehdään työtä joka päivä ja maanarion puutteen saota- aan olevan kovan. Sanotaan, että kun toiset menevät pois, niin ei saa toisia tilalle. Mutta hienevätkö pal- kat sellaiset, että se osottaisi ma- narion vähyyttä?

Emännät hoit Mikä hitto teitä vaivan siellä Kurjalan perällä, kun ei enää näy siellä kirjoituksia Tove- rittareissa? Onko niin kiire juos- tassa nevala heinänpilkkien jälessä, vai perunamaallako pitää ahertaa? Kuulun, että siskoni Mrs. Saari on käynyt Saksassa ja tuonut tytön.

jen avulla surut työntää syrjään, niin nukkuisin siitä kumminkin unek- sun jonkun aikaa. Mutta ei se enää vaivaa. Mieheni on sen lisäksi agi- taattori "kirottu skonkki" (kuten kaupunkimme majuri meitä suveltee nimittää), joka voi joutua napatuksi häkkiin milloin hyvänsä. Kaupun- kimme suuren päivälehden taholta jo uhattiin hallituksen rangaistusta hänelle sen johdosta, että emme enää luvanneet tilata heidän valeh- televaa lehteään. Siksi päin kävin jo katsomassa mitä vankila näyttää, että se olisi siten tutumpi.

Alkäämme surko ja vaikerolko, vaan sen sijaan ajatellaamme mi- ten meidän on soveliainta suhtautua nykyisiin ja tuleviin tapahtumiin ja varustautukaamme kaikkien mahdol- lisuuden varalle.

Minulle eräs lääkäri jutteli seura- van tapanuksen äskettäin:

Lapsen synnytyksessä oli nuori aviomies myöskin saapuvilla sairaa- lassa. Kun kaikki oli onnellisesti ohi, vaimon kärsittyä melko vaikeat synnytyksuskat, kysyi mies lääkkäri- tä: "Enkö minä sentään kestänyt sitä hyvin?"

Täytyy muistuttaa, että muistaisit- te lähettää niitä kuvia ja kirjoituksia Lasten Jouluun pian. Jo tämän ja ensikuun aikana. Ei missään tapa- uksesta syyskuun loppupäiviä myö- hemmin. Selma-tält.